

БАЛАДА

як жанр фольклору та літератури

*У старих баладах чуємо
життя схвильованого людського
серця й розповідь про події,
перетворені народною
фантазією.*

Іван Франко

Визначення жанру

Балада – жанр ліро-епічного роду,
твір фантастичного,
героїко-історичного або
соціально-побутового змісту з
драматичним сюжетом та
трагічною розв'язкою.

Виникнення жанру балади

На півдні Франції, у місцевості Прованс, у XII-XIII ст. виникли танцювальні пісні про кохання, які називали баладами.

Балада існувала в фольклорі народів Данії, Англії, Франції, Шотландії, Росії, України.

Етапи розвитку балади

Любовна пісня
до танцю

XII-XIII ст., Прованс.
Термін вперше ввів провансальський
трубадур Пон де Шаптей (1180-1228)

Фольклорна
балада

«Про Робін Гуда», «Король Лір і його
дочки» (англійські),
«Танець ельфів» (норвезька),
«Смерть матері Юговичів» (сербська)

Літературна
балада

Ф.Війон «Балада прикмет», Ф.
Шиллер «Рукавичка», А.
Міцкевич «Світязь», Р.Л.
Стівенсон «Вересовий трунок», Й.В.
Гете «Вільшаний король»

Народні балади

- ◆ зв'язок із танцем, рухами;
- ◆ звернення до певної особи;
- ◆ постійні три строфи;
- ◆ елементи фантастичного, таємничого;
- ◆ несподівана розв'язка;
- ◆ приспів;
- ◆ повтори;
- ◆ римування.

Літературні балади

- ❖ віршований ліро-епічний твір;
- ❖ має конкретного автора;
- ❖ висловлення авторської оцінки подій;
- ❖ внутрішні переживання героя;
- ❖ елементи фантастичного, таємничого;
- ❖ філософська, морально-етична проблематика;
- ❖ несподівана розв'язка;
- ❖ рефрен, діалог.

Візнаовиди балад за тематикою

Історико-героїчні

про знаменні події чи відомих історичних осіб

Соціально-побутові

про драматичні події в житті певної родини

Казково-фантастичні

про таємничі події, фантастичних істот

Філософські

напруженість сюжету зумовлена внутрішнім конфліктом, змаганням героя із самим собою, власними почуттями

Герої балад

магічні
істоти

усі верстви
населення

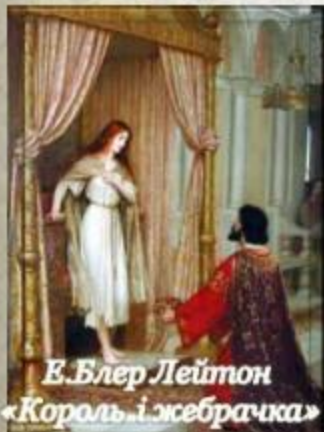
русалки чаклуни
ельфи феї

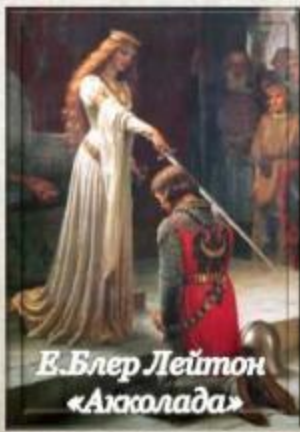
історичні легендарні
особи персонажі

не відірвані від
дійсності

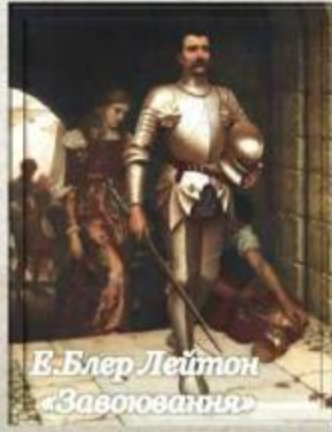
їхні вчинки пов'язані з конкретними
життєвими ситуаціями

Е.Блер Лейтон
«Король і жebraчка»

Е.Блер Лейтон
«Ахсолада»

Е.Блер Лейтон
«Завоювання»

Е.Блер Лейтон
«До зброї!»

ROBIN HOOD

Вознаки балада

- ◆ Віршована форма.
- ◆ Стислість.
- ◆ Невелика кількість подій і персонажів.
- ◆ Драматизм.
- ◆ У центрі сюжету — розповідь про незвичайну подію.
- ◆ Зображення почуттів ліричного героя.
- ◆ Трагічність долі персонажів.
- ◆ Гострі конфлікти.
- ◆ Емоційне ставлення автора до подій.
- ◆ Використання діалогів, рефрену.
- ◆ Фантастичність, загадковість, недомовленість.
- ◆ Проблематика: філософська, морально-етична.
- ◆ Мотиви віщування, оживання.
- ◆ Велика роль описів, пейзажів.
- ◆ Трагічний фінал.

Жудожні засови балад

метафора

епітети

гіпербола

алегорія

символи

порівняння

антитеза

анафора

Особливості балад

пробуджують в читача зацікавлення
історичним минулим

відтворюють широку
картину життя
феодального суспільства

відкривають
розмаїтий світ
людських почуттів

порушують важливі суспільні,
філософські й психологічні проблеми

Поетичні змагання авторів балад

У середні віки влаштовували поетичні змагання авторів балад. До замку феодала збиралися поети, аби скласти й виконати баладу, а судді (володарі замків) визначали переможця, якого нагороджували коштовним подарунком чи навіть посадою придворного поета.

В одному із змагань на задану тему дванадцять поетів мали написати баладу, зіткану із цілком протилежних тверджень і положень.

Переможцем цього змагання став французький поет Франсуа Війон (1432—1463), який написав «Баладу поетичного змагання в Блуа».

Кожні наступні десять рядків закінчувалися рефреном:

*«Скрізь прийнятий,
я гнаний звідусіль».*

БАЛАДА

(фр. ballade, прованс. ballar — танцювати)

Термін вперше ввів Пон Шаптей

Етапи
розвитку

Любовна пісня до
танцю
(XII-XIII ст., Прованс)

Фольклорна
балада

Літературна
балада

Міро-епічний жанр

людські почуття (лірика)

розповідь (епос)

Тематика балад

історико-героїчна

казково-фантастична

соціально-побутова

філософська

напружений

Сюжет

динамічний

трагічна

Кінцівка

несподівана

Теревір себе

- ◆ Дайте визначення жанру балади.
- ◆ Де і коли виникла балада?
- ◆ Які етапи пройшла балада у своєму розвитку?
- ◆ Чим літературна балада відрізняється від фольклорної?
- ◆ Наведіть приклади фольклорних та літературних балад.
- ◆ Назвіть різновиди балад та дайте їм загальну характеристику.
- ◆ Охарактеризуйте героїв балад.
- ◆ Визначте основні ознаки жанру балади.
- ◆ Які художні засоби наявні в літературних баладах?

Джерела

- Волощук Є.В., Слободянюк О.М. «Світова література». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів (2015 р.)
- Дорофєєва Н.І., Касьянова С. П.Зарубіжна література: Підручник для 7 кл. середніх загальноосвітніх закладів. — К.: Вежа, 2007. — С.12-13
- Мілянєвська Н. Р. «Світова література». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів (2015 р.)
- Ніколенко О. М., Конєва Т. М., Орлова О. В. «Світова література». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів (2015 р.)
- Півнюк Н., Чепурко О., Гребницька Н. Зарубіжна література: Підручник для 7 кл. середніх загальноосвітніх закладів. — Освіта, 2007. — С.22-23, 33-35
- Фесенко В.І. Зарубіжна література. 7 клас. Підручник. — К.: Схід-Продукт, 2007. — С.20
- <http://eprints.zu.edu.ua/1546/1/9.pdf>
- <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0>
- <http://svitppt.com.ua/zarubizhna-literatura/serbska-narodna-balada-smert-materi-yugovichiv-ii-strimaniy-napruzheni.html>